

For søtt til å være sant

Et avisoppslag klemt mellom VM i skiskyting og inhabilitetsdrama på ministernivå: Det er påvist utslipp av sukralose i Adventfjorden utafor Longyearbyen. Jeg må skrive det en gang til, fordi jeg måtte lese det en gang til: Det er påvist *sukralose* i Adventfjorden utafor Longyearbyen på Svalbard. I Arktis. I det kalde, rene(?), salte havet påviser norske forskere - som de første i verden - light-brusens kaloritomme søtstoff i sjøen langs norskekysten. Og altså, nok en gang: På Svalbard. Det er ikke engang tre år siden norske myndigheter slapp igjennom sukralosen, omtrent tretti år etter at det ble syntetisert for første gang.

Nordmenn bælmer slik light- brus som aldri før. Endelig en minnelig løsning på sukksuget og fedmeproblemet og tannråten?

Sukralose er et tvers igjennom trygt stoff, hevder produsenten. Laget av vanlig sukker, men tre hydroksylgrupper er ersatt med tre kloratomer, og dermed er det blitt 600 ganger søtere enn sukker. Uten kalorisk verdi, fordi molekylet er fordreid og klorert slik at kroppen ikke kan fordøye det. Du får den søte smaken – og cirka 15% av stoffet tar en runde i kroppen din. Resten skites ut.

Renseanleggene klarer ikke å fange opp sukralose, og dermed altså – fjorden neste.

I USA er det godkjent som søtstoff til alminnelig bruk, og finnes i et utall av produkter. I Norge, siden 2005, i Cola-light, ketsjup, og som løsvectsøtstoffet Splenda. Sukralosen tåler varmebehandling, og har danket ut de andre kunstige søtningmidlene. Sukralose er milliardindustri. Helt uten bismak. Vinn-vinn, liksom.

Uten bismak? I mange år har forskere og forbrukergrupper i USA kjempet mot den omfattende bruken av sukralose. Da Norge godkjente stoffet, kalte en svensk professor i miljøkjemi det for galskap. Sukralose er og blir en syntetisk klororgansk forbindelse. Andre er PCB og DDT.

Nå samarbeider norske og svenske miljøforskere, og deres funn gir grunn til stor bekymring. Sukralose slipper igjennom renseanlegg, har en nedbrytningstid på mellom fem og ti år, og brytes enda saktere ned i kaldt vann og under lite lys, som i arktis.

Urovekkende scenarier tegnes: Vil det resultere i søtt drikkevann? Hva skjer i plantedyrking når dette molekylet vannes utover åkeren? Hva skjer med marine mikroorganismer som møter dette næringsløse nesten-sukkeret i sjøen? Det likner på næring, men er det ikke. Mange spørsmål vi ikke vet svaret på. Produsenten bedyrer at stoffet brytes ned til salt, karbondioksyd og vann i naturen. Biologisk nedbrytbart, med andre ord. Hvorfor finner forskere det i slam, i resirkulert vann og i – Adventfjorden, på Svalbard? De skal presentere sine forskningsfunn for produsenten om ikke lenge. Du og jeg må følge veldig, veldig godt med.